

Vriendenkring Noordzee-Aquarium Oostende

V.Z.W.

(volwaardig afgekort V.N.A.O.-v.z.w.)

(Bestemming)

Driemaandelijks tijdschrift - 1ste trimester 2001 - nr. 43
Afgiftekantoor Oostende 1

Luchtfoto Oostende: Visserskaai met
Vissersplein en Aquarium rechts op de voorgrond
Tropic Postcards - Foto Mike Louagie

In dit nummer :

Lidmaatschap 2001, Algemene vergadering 2001, Elfde Feest, Videofilmavond,
Victor Billet, De schelp in de Kunst, De oceaan beter leren kennen, Een adder in het net,
Roger Jansoone, Trofeeën, woordenboek, La Promesse, De Spuikom, Gaffelkabeljauw
Scheepvaartpolitie, Zeemeerminnen, ons Gazetje

Gedrukt op chloorvrij papier.

De Vriendenkring van het Noordzee-Aquarium Oostende werd gesticht op 1 juli 1990 als feitelijke vereniging. Op 24 februari 1997 werd de feitelijke vereniging omgevormd tot een vereniging zonder winstoogmerk volgens de wet van 27 juni 1921. De statuten verschenen in het Belgisch Staatsblad op 24 april 1997 in de bijlage onder het nummer 5954 blz. 3308 en 3309

De vereniging : « V.N.A.O. -V.Z.W.»

heeft volgens art.3 van de statuten volgende doelstellingen:

1. Een beweging op gang te brengen ten gunste van het Stedelijk Noordzee-Aquarium Oostende en alles te doen wat van aard is om de publieke belangstelling ervoor te stimuleren.
2. Bij te dragen tot het verrijken van het patrimonium van het Stedelijk Noordzee-Aquarium Oostende
3. Voor haar leden natuur- en milieu-educatieve programma's uitwerken in verband met de fauna en flora van de zee.
4. Het bevorderen van de maritieme cultuur. Zonder dat deze opsomming beperkend is organiseert zij volgende activiteiten : studies, voordrachten, excursies, tentoonstellingen, uitgaven van drukwerken enz.

De vereniging mag alle handelingen verrichten die rechtstreeks of onrechtstreeks met de verwezelijking van haar doel te maken hebben.

V.N.A.O.-V.Z.W. is lid van :

De Federatie der Vrienden van de Musea van België

De Culturele Raad van Oostende

De Milieuraad van Oostende

De vereniging telde op eind december 1999 : 770 leden

De leden ontvangen het driemaandelijks contactblad en genieten gratis toegang tot het Aquarium en ook de andere stedelijke musea. Dit wordt toegestaan door het Stadsbestuur Oostende op vertoon van de lidkaart Vriendenkring Noordzee-Aquarium. Leveranciers van zeebiologisch materiaal hebben gratis toegang.

U kan lid worden door overschrijving van een jaarlidgeld van 250 fr. op rekening 280-0706209-86 van de Vriendenkring Noordzee-Aquarium Visserskaai Oostende. Een extra bijdrage van steunende leden is van harte welkom. Een reeks adverteerders schenken onze vereniging hun vertrouwen en steunen aldus de werking. We danken ze van harte en bevelen ze allemaal warm aan. Het Noordzee-Aquarium is gans het jaar geopend op alle week-ends en dagelijks van 1 april tot 30 september. Openingsuren: van 10 tot 12 en van 14 tot 18 uur. Op aanvraag voor groepen en scholen zijn er rondleidingen met gids en vertoon van een informatiefilm op elke dag van het jaar. Aanvraag daartoe dient gericht aan havenkapitein-directeur P.Vermandel, Sluis Demey te 8400 Oostende - tel. 059/3216 69

Aan alle vrienden van het Noordzeeaquarium Oostende een heilvol 2001, geluk en voorspoed, een goede gezondheid en vrede voor u en allen die u dierbaar zijn.

We staan aan het begin van de 21ste eeuw die de aanvang is van het derde millennium van onze tijdrekening. We zijn de bevoorrechten die deze historische gebeurtenis mogen beleven met als eerste datum 1 januari 2001. Moge het een hoopvolle toekomst zijn voor iedereen.

Robert Coelius

Wat zal het brengen voor het Aquarium?

bestuur.

1 januari 2001, een nieuwe sprong in de tijd met ook een nieuw stads-

En als men het wel wil, waarom maakt men er dan geen werk van?

Waarnee ben ik dan bezig?

Wil men wel een groter en mooier Aquarium in Oostende? Misschien niet.

Dikwijls vraag ik me af: "Waarom heeft men er zo weinig aandacht voor?"

en vervult aldus een onmisbare functie.

Oostendenaars en het publiek. Onze vereniging is er de steunpilaaar voor

Het Aquarium is van de stad Oostende en als levend museum ook van de

ook schenkingen in de afgelopen tien jaar.

Ik dank ze duizend keer en meer voor hun sympathie, medewerking en

zeedieren voor het Aquarium.

de sturende leden en alle vissers die zorgen voor aanvoer van levende

vrienden van het bestuur, de vele leden van de vereniging, niet in het minst

Ik dank uit gans mijn hart allen die de Vriendenkring steunden, vooral de

werk vereiste voor een beetje herstel.

drukking gebracht wat me heeft geschokt en vervolgens weer veel lobby-

Erger, de vernieuwing van de Visserskaai heeft het Aquarium in de ver-

heden tot nog niets geleid hebben, of misschien toch ... ik weet het niet.

er werd een privé-partner gezocht; allemaal sussende pogingen die tot op

gemaakt, er werd een principiele EG-subsidie 5b toegestaan en verspeeld,

Oostende. Er zijn al veel beloftes gedaan, er werden diverse plannen

ijke nieuwbouw van het Noordzeeaquarium op de Visserskaai te

tien jaar een strijd voor de verbetering, de vernieuwing en de moge-

Wie al geruime tijd lid is van onze Vriendenkring weet dat ik sedert bijna

doet me plezier en ik hoop dan ook dat u verder leest.

Misschien draait u het tijdschrift om, om deze tekst te kunnen lezen en dat

LIDMAATSCHAP 2001

Zoals vorig jaar werd door het bestuur het lidmaatschapsgeld 2001 vastgesteld op 250 fr. Het lidmaatschap is geldig voor één-jaar van 1 januari tot 31 december. Wie lid wordt in de loop van het jaar krijgt ook de reeds verschenen tijdschriften van het lopende jaar. Zij die boven het gewone lidgeld nog een extra duit in het zakje doen, worden beschouwd als steunende leden. Steunende leden worden vanaf volgend tijdschrift in een afzonderlijke erelijst vermeld. We danken ze oprecht, want door hun extra bijdrage kunnen we de werking van de vereniging verruimen. In het tijdschrift van januari 2001 is een overschrijvingsformulier ingesloten om het lidgeld te vereffenen. Om portkosten te sparen wordt de lidkaart niet afzonderlijk verstuurd maar gevoegd bij het tijdschrift van april 2001. Leden kunnen ook betalen aan bestuursleden of in het Aquarium. Alle leden hebben gratis toegang tot het Aquarium op vertoon van de lidmaatschapskaart. We rekenen alvast op uw trouw als lid van de vereniging en danken u ervoor van ganser harte. Uw lidmaatschap is de daadwerkelijke steun voor de vereniging.

ALGEMENE VERGADERING 2001

De statutaire algemene vergadering van de V.Z.W. Vriendenkring Noordzee-Aquarium Oostende is gepland op vrijdag 9 februari 2001 te 20 uur in het clubhuis RYCO te Oostende.

Enkel de effectieve leden maken deel uit van de Algemene Vergadering en hebben er ook stemrecht, zoals voorzien in de statuten. Zij worden uitgenodigd in een afzonderlijke brief.

Gewone leden kunnen hun kandidatuur stellen om effectief lid te zijn en ook om een functie uit te oefenen in het Bestuur. Wie wil effectief lid worden en zich aldus persoonlijk wil inzetten voor de vereniging laat het weten aan de secretaris Eddy Eneman tel 059/ 500876 in het Aquarium of 059/ 502095 thuis en dit ten laatste tot 6 februari 2001. Aarzel niet als u er zin in hebt om nauwer betrokken te zijn bij de werking van de vereniging en geef dan een seintje. We danken u van harte voor uw persoonlijke inzet ten bate van de Vrienden van het Noordzee-Aquarium Oostende.

ELFDE FEEST VAN HET NOORDZEEAQUARIUM

zaterdag 17 februari 2001 vanaf 20 uur
 Feestzaal GROENEVELD
 Torhoutsesteenweg 655 te Oostende

ALLE LEDEN, FAMILIE EN
 VRIENDEN VAN HARTE WELKOM

MENU

Aperitief Kirr, Pineau de Charente, of fruitsap
 Koud en warm hapje

***

Garneelkroketten met seizoensla

***

Medaillons van staartvis in combinatie met griet
 verse groenten, soufflé-aardappelen

***

Trilogie van desserts met vers fruit

***

Koffie met versnaperingen

FEESTPROGRAMMA

Toespraak

Uitreiking trofeeën 2000

Aquariumbal met het orkest Los Pelicanos

Deelname per persoon (leden met partners) voor het feestmenu en het entertainment **1400 fr** (niet-leden 1650 fr)

Inschrijven van nu af door storting op rek. 280-0706209-86 van Vriendenkring Noordzee Aquarium Oostende. Inschrijven en vooraf betalen kan ook bij de bestuursleden of in het Aquarium aan de balie tijdens de weekends ten laatste tot 12 februari, bij bankoverschrijving tot 10 februari.

Nuttige telefoonnummers:

R.Coelus 059 / 236237

F. Guilbert 059 / 704369

E. Eneman 059 / 502095

Aquarium 059 / 500876

2. NIEUW OOSTENDE

De Oostendse serviceclub Ronde Tafel geeft in samenwerking met Photo Tropic een set verzamelaarspostkaarten uit rond het thema "Nieuw Oostende". Onze stad kreeg de laatste jaren een serieuze facelift. De belangrijkste veranderingen werden recent in beeld gebracht door fotograaf Mike Louagie. De set bestaat uit 8 kaarten formaat 10X15 cm kleur in envelop. De oplage is beperkt tot 1000.

De set bestaat uit:

5 luchtfoto's	1. Visserskaai, vissersplein (en Aquarium)
	2. Amandine en Sint Petrus en Paulusplein
	3. Nieuwe Post + afbraak OLV College-Hazegras
	4. Cruisekaai m/s VISTAMAR en stationsplein
	5. Vindictivelaan en Mercatorjachthaven
3 nachtfoto's	6. Albert I Promenade
	7. St Petrus en Pauluskerk en -plein
	8. Stationsgebouw en -plein

Deze set wordt verkocht ten voordele van VZW BAZIEL en VZW OPVANG en kost 295 BEF. De set is vanaf 1 november verkrijgbaar bij de leden van Ronde Tafel Oostende en in de winkel Photo Tropic, Albert I Promenade 66, 8400 Oostende (059 / 50 97 72)

VZW BAZIEL bestaat 5 jaar en is een vereniging voor zinvolle vrijetijdsbesteding voor jonge gehandicapten.

VZW OPVANG plaatst sociale gehandicapten in pleeggezinnen.

Luchtfoto Oostende: Vindictivelaan en Mercatorjachthaven
Postcards Tropic, foto Mike Louagie

VIDEOFILMAVOND

ODE AAN VICTOR BILLET

Vrijdag 2 februari 2001 Aanvang te 20 uu
 In de zaal van het Provinciaal Maritiem Instituut,
 Mercatorlaan 15,
 Oostende

De filmen worden geprojecteerd op een groot scherm en worden
 gecommenterieerd door Georges Billet

Eerste deel

Levensgeschiedenis van oorlogsvrijwilliger Luitenant Victor Billet, stichter van de Belgische Militaire Marine of de Royal Navy (Section Belge) R.N.S.B. Deze videofilm werd samengesteld door Georges Billet, zoon van Victor Billet, aan de hand van foto's uit het familie archief en filmfragmenten verwezenlijkt door zijn vader. Het is een uniek document

PAUZE (De bar is open)

Tweede deel

1. Mailboten in 1939

Publiciteitsfilm samengesteld door Victor Billet over promotiereizen naar Dover, Folkestone en Boulogne met de pakketboot Prince Boudouin. Bezoek aan Canterbury, Boulogne en ook Paris Plage of Le Touquet

2 De scheepswerven te Hoboken in 1939

De bouw van de kleine sleper Port Bayrouth
 De bouw van de Artevelde

3. Tentoonstelling van Marineschilderijen te Brussel in 1939

4. Eerste optreden van het Marinekorps te Oostende op het Wapenplein in januari 1940. Dit werd eveneens gefilmd door Victor Billet nu 60 jaar geleden.

Het zal de achtste keer zijn dat jaarlijks een videofilmavond wordt georganiseerd door de Vriendenkring Noordzee-Aquarium en de Bond Oudleerlingen en vrienden van het P.M.I. in samenwerking met de Prov. W. Vl.

Alle vrienden en belangstellenden van harte welkom
 De toegang is gratis

VICTOR BILLET

Victor Billet als leerling-officier

Victor Billet, de onbetwistbare maar vaak miskende protagonist van de Belgische militaire Marine in Groot-Brittannië, was een man van durf en daad. In de eerste maanden van de tweede wereldoorlog wierp hij zich meteen op als resoluut voorvechter voor België en zijn toen door sommigen belasterde Vorst.

Reeds voor de oorlog had Victor Billet blijk gegeven van ondernemingszin en een onstuimig dynamisme. Hij had zijn veelbelovende loopbaan als officier bij de Staartsmarine op de Oostende-Dover lijn onderbroken om het leven van de vissers te delen en in samenwerking met de Belgische Zeevaartbond en het Koninklijk Natuurhistorisch Museum van België nieuwe visgronden te verkennen.

Daarna had hij zich beijverd voor de Unie ter bevordering van het visverbruik en voor het welzijn van de visserswezen. Hij had ook verscheidene documentaires en promotiefilms over de pakketbotendienst gerealiseerd.

De oorlog doorkruiste dit jeugdig enthousiasme. In de meidagen '40 belandt luitenant Victor Billet met alle pakketboten van de Staatsmarine in Southampton. Hij wist de commandant van zijn vaartuig, de Prince Philippe, ertoe te overhalen bij het vernemen van de overgave op 28 mei 1940, de nationale driekleur halfstok te laten hijsen. De besluiteloosheid van de regering Pierlot in Frankrijk en de laksheid van heel wat bemanningsleden van de pakketboten ergerden hem echter mateloos.

Het wachten moe bood hij zijn diensten aan bij de Royal Navy, om een Belgische marinesectie tot stand te brengen. Dit was het begin van zijn grote droom: de heroprichting van de Koninklijke Militaire Marine.

In zijn boek onthult Georges Billet de bittere strijd die zijn vader heeft geleverd om zijn droom te verwezenlijken.

Victor Billet slaagde erin de eerste manschappen - hoofdzakelijk vissers - aan te werven voor de nieuwe marine-eenheid. Hij had ook het lef, in december '40, de eerste minister aan te schrijven ten einde de lastercampagne tegen Leopold III te doen stoppen. De toenmalige regering heeft niets onverlet gelaten om de plannen van luitenant Billet te dwarsbomen.

Luitenant Victor Billet zette echter onvermoeibaar door, hij kreeg hierbij de steun van admiraal Roger Keyes-gewezen gezant van Churchill bij Leopold III- en van admiraal Gerald Dickens. Hij diende op een Britse torpedobootjager, ontving de vuurdoop bij de MTB's en belandde bij de Combined Operations. Hoewel hem een spoedig commando was beloofd, meldde Victor Billet zich aan als vrijwilliger voor de moordende raid op Dieppe. Hij sneuvelde er, in verwarde omstandigheden, op 19 augustus 1942. Hij was één der eerste Belgen die zijn leven gaf voor de uiteindelijke bevrijding van ons land.

De raid op Dieppe in beeld

Het boek "DE STRIJD VAN LUITENANT VICTOR BILLET" is geschreven door zijn zoon Georges Billet en werd uitgegeven door J.M.P. Trends bvba te Middelkerke en kan bekomen worden door 1480 fr te storten op rek. 380-0096035-76 en wordt dan geleverd binnen een week. (formaat 23x29-208 blz.-ca.120 foto's, documenten en kaarten) Ook verkrijgbaar in sommige boekhandels.

Verdere inlichtingen bij de schrijver

Georges Billet Vredestraat 73 St Kruis Brugge tel.050 / 352927

Het boek zal ook te verkrijgen zijn tijdens de videofilmavond op 2 februari 2001 in het P.M.I. te Oostende

DE STRIJD van Luitenant Victor **BILLET**
(Miskend) Stichter van de Belgische Militaire Marine

Cover van het boek over Victor Billet

Tentoonstelling met wedstrijd " De schelp in de kunst "

Feest- en Cultuurpaleis, Wapenplein Oostende van 29 juni tot en met 2 juli 2001.

Reglement wedstrijd

- 1) Alleen leden en bestuursleden van de Vriendenkring Noordzeeaquarium mogen deelnemen. Lid worden in 2001 kost 250 frank.
- 2) Zijn uitgesloten: beroepskunstenaars, de eerste prijs winnaars van onze vorige tentoonstellingen, de leden van de jury en hun familieleden tot de 2de graad.
- 3) Deelname is gratis.
- 4) Alle vormen en disciplines van kunst zijn toegestaan, het gekozen onderwerp is "De schelp».
- 5) Iedere kandidaat mag maximaal 2 eigen werken inleveren. De werken mogen niet behoren tot een openbare verzameling, noch bekroond zijn geworden op een vroegere wedstrijd.
- 6) Voor de vlakke kunst wordt maximaal 1, 17 m wand toegekend per kunstwerk (De beschikbare panelen zijn 2,34 m breed en 1, 10 m hoog). Voor een driedimensionaal werk 1 m². De organisatoren behouden zich het recht om minder of meer meters wand of m² tentoonstellingsruimte toe te kennen dan door de deelnemers werden gevraagd.
- 7) Het inschrijvingsformulier moet bij het bestuur V.N.A.O. binnen zijn op 15/04/2001, nadien worden er geen inschrijvingen meer aanvaard.
- 8) De werken worden door de kunstenaars zelf opgehangen of geplaatst op de door de organisator vastgestelde plaats. Op donderdag 28 juni vanaf 10 u doorlopend tot 20 u en vrijdag van 10 u tot 12 u. De kunstwerken mogen niet in de vloer of muur verankerd worden, zelfs niet met plakband.
- 9) De deelnemers verbinden zich om gedurende de gehele periode van de tentoonstelling alle deelnemende werken te exposeren.
- 10) De jury bestaat uit de heer Schepen van Cultuur der Stad Oostende of zijn afgevaardigde, plaatselijke kunstenaars, kunstkenners en de laureaten van onze vorige wedstrijden. Het secretariaat wordt waargenomen door de heer Eddy Serie, raadslid V. N. A. O.
- 11) Tot de jury behoren geen bestuursleden van de V.N.A.O.
- 12) De jury zal de dag van of voor de opening de werken beoordelen en punten toekennen, tegen deze beslissing is er geen enkel verhaal.
- 13) Tijdens het jureren krijgen publiek en deelnemende kunstenaars geen toegang tot de zaal.
- 14) De uitreiking van de prijzen gebeurt tijdens de opening van de tentoonstelling en dat door de voorzitter van de jury of zijn afgevaardigde.
- 15) Er is een eerste prijs voorzien voor de laureaat van de vlakke kunst en een eerste prijs voor de laureaat driedimensionale kunst. Daarnaast zijn er nog verscheidene prijzen.
- 16) Een extra prijs "prijs van het publiek" is voorzien.. Aan de bezoekers van de tentoonstelling zal de mogelijkheid geboden worden om hun stem schriftelijk uit te brengen. Per persoon 1 stem. Op het stembiljet wordt het nummer van het kunstwerk en de naam van de stemmer ingevuld. De winnaar is de persoon, waarvan het kunstwerk de meeste stemmen heeft gehaald. Dit zal bekend gemaakt worden bij het sluiten van de tentoonstelling.
- 17) Het bestuur V.N.A.O. zorgt voor het afsluiten van een verzekering (brand en diefstal met inbraak) van uw werken (maximale waarde per werk 20.000 frank). De verzekering behelst de duur van de tentoonstelling, het hangen en terughalen is op eigen risico.

Leden van onze Vriendenkring die belangstelling hebben voor deelname aan deze geplande tentoonstelling kunnen het nu al laten weten aan onze secretaris **Eddy Eneman, St. Jansstraat 58 te Oostende, tel. 059/50.20.95** en tijdens de dienst-uren **059/50.08.76**.

Kunstenaars die buiten wedstrijd willen tentoonstellen kunnen eveneens twee werken aanbieden.

Aan deze wedstrijd worden natuurlijk ook prijzen verbonden volgens de twee disciplines.

In het zweet zijn aanschijns penseelt de kunstenaar, gezeten op een grote mantelschelp, de biosfeer van de onderwaterwereld.

DE OCEAAN BETER LEREN KENNEN

Ter gelegenheid van haar veertigste verjaardag versterkte de Intergouvernementele Oceanografische Commissie (IOC) van de Unesco haar verbintenis om de oceanen te bestuderen door een reeks nieuwe maatregelen aan te nemen. Wat is de IOC? Deze Commissie van de Unesco werd in 1960 opgericht om de lidstaten van de Verenigde Naties een mechanisme te verschaffen voor de wereldwijde samenwerking op het vlak van de studie van de oceaan. De IOC doet ook dienst als gemeenschappelijk orgaan voor de coördinatie van de verschillende programma's van de VN-agentschappen waarin mariene aangelegenheden centraal staan. Het doel van de Commissie is het bevorderen van de internationale samenwerking en de coördinatie van verschillende wetenschappelijke programma's om meer te weten te komen over de aard en de rijkdommen van de oceaan en de kustgebieden, om zo de verkregen kennis aan te wenden om het beheer en de bescherming van het mariene milieu te verbeteren en de lidstaten bij te staan bij het opstellen van hun beleid ter zake.

HET ARGOPROGRAMMA

Dat programma is genoemd naar de Argoboei, een kleine, relatief goedkope boei die informatie verzamelt over de temperatuur en het zoutgehalte van de bovenste 2000 meter van de oceaan. Die informatie is van groot belang voor de klimaatvoorspelling. De komende twee jaar zal de IOC drieduizend argoboeien uitzetten om het klimaat van de oceaan continu op de voet te volgen.

HET TSUNAMIPROGRAMMA

In de nasleep van het Internationaal Decennium voor de beperking van natuurrampen, dat op 31 december 1999 eindigde, besloot IOC om haar Pacific Ocean Tsunami Programme verder te zetten en de resultaten ervan gratis ter beschikking te stellen van de Caribische regio. Ze zal ook onderhandelingen aanvatten om fondsen in te zamelen voor een uitgebreid waarschuwingssysteem om stormen te voorspellen in de Noord Indische Oceaan. Het programma zal zich toespitsen op de Golf van Bengalen waar wekerende stormen regelmatig duizenden menslevens opeisen.

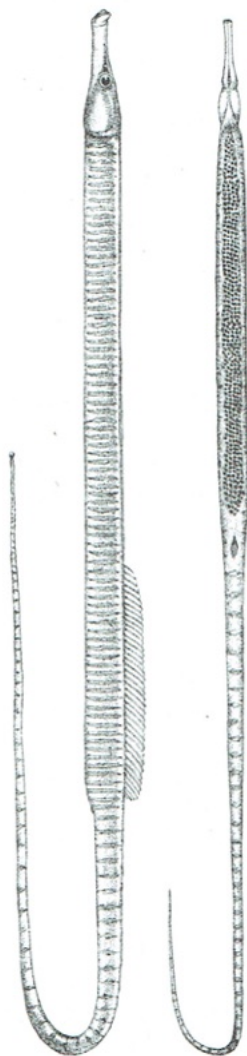
KOOLSTOFDIOXIDE

De IOC toonde zich bezorgd over het uitstorten van koolstofdioxide op de zeebedding van de oceaan. Een techniek waar steeds meer vraag naar komt vanuit de industrie die kampt met een steeds toenemende uitstoot van koolstofdioxide. Momenteel is er echter nog zeer weinig bekend over de gevolgen voor het ecosysteem die deze techniek met zich meebrengt vandaar dat IOC aandringt op meer wetenschappelijk onderzoek vooraleer de techniek verder wordt ontwikkeld en gebruikt.

Marino Bultinck

Unesco-Info Vlaanderen nr 39

EEN ADDER IN HET NET

In de maand oktober laatstleden tijdens één van de instructieeises van de 0.29 Broodwinner, het opleidingsschip voor de visserij, werd ter hoogte van de Middelkerkebank een tamelijk lange zeenaald gevangen die erg kronkelde in de vangstpak die op het dek werd uitgestort. Vlug werd het dier gegrepen en in een waterbak gedeponereerd met de hoop het te kunnen levend overbrengen naar het Aquarium op de Visserskaai. Helaas, toen we de haven naderden en in de waterbak gingen kijken lag de kronkelende slang nu op de bodem van de bak en bewoog niet meer. Op het eerste zicht hadden we gedacht dat het een gewone zeer grote zeenaald was maar bij nader toezien bemerkten we blauwe bandjes op het lichaam van het dier en dat gaf ons de zekerheid dat we te doen hadden met een adderzeenaald van ongeveer 50 cm lang, zeker een grote zeldzaamheid in onze kustwateren.

De adderzeenaald werd door de natuurkundige Linnaeus (1758) benoemd als *Entelurus aequorus* en geplaatst in de familie van de Syngnathidae of zeenaaldachtigen waarbij ook het zeepaardje van onze kust behoort. Het bijna ronde lichaam is geelbruin gekleurd er zijn een dertigtal rompringen voor de anaalopening en op iedere ring zien we een blauwachtige verticale streep die omrand is met een zwart lijntje. De staart loopt uit op een punt, er is dus geen staartvin. Ook heeft het dier noch buikvinnen, noch borstvinnen, alleen is er halfweg de rug een vin. Zoals bij de zeepaardjes heeft het mannetje de broedzorg. De eitjes van het wijfje worden gedeponereerd aan de buikzijde van het mannetje en kleven daar vast. Het mannetje heeft echter geen buidel zoals de zeepaardjes en ook geen buikplooien zoals de gewone zeenaald.

Alhoewel ons gevangen exemplaar rap na de vangst zijn laatste adem uitblies hebben we het niet weggegooid maar overgebracht in een formoloplossing om het te bewaren voor de collectie van het Aquarium

R.C.

WHO'S WHO IN THE WORLD

THE BARONS 500

Ter gelegenheid van de eeuwwisseling werd een herdenkingsboek uitgegeven THE BARONS 500 waarin vijfhonderd geselecteerde personen van over de ganse wereld worden voorgesteld omwille van hun bijzondere verdiensten en betekenis in de mensengemeenschap. Het zijn bedrijfsleiders, artiesten, schrijvers, wetenschappers, onderzoekers, pedagogen enz. Tussen die wereldwijde eminente personen vinden we ook landbouw- en visserijdeskundige van Vlaanderen.

ROGER JANSOONE J. A.

Een intelligente zoon van oude Oostendse familie van vissers en zeelieden, geboren in de dreigende tijd van oorlog, een zoon van de Vlaamse kust die Grieks-Latijnse humaniora studeerde om daarna recht en economie aan te vatten en zich verder specialiseerde in de visserij-economie, een zoon die jobstudent was op de mailboten tijdens de schoolvakanties en daar leerde ook zijn handen gebruiken, een zoon die zijn vaderlandse plicht moest vervullen met soldaat te zijn in het Belgisch bezettingsleger te Kassel in Duitsland, kortom een zoon die het ver zou brengen.

En die zoon bracht het tot "Director of General Affairs and Chief Civil of Agriculture/Food, werd tevens Belgische afgevaardigde bij de NATO/FAPC (Food and Agriculture Planning Committee) en bij Partnership for Peace (Centraal- en Oost-Europa) Terloops... Wie schreef ook weer het boek "Vlaanderen zendt zijn zonen uit" ?

Vooraleer het zo ver was heeft hij toch wat watertjes moeten doorzwemmen. Hij startte zijn loopbaan in 1960 bij het Ministerie van Landbouw. In 1962 vervult hij een functie in het Rijksinstituut voor zuivelonderzoek te Melle en in 1967 wordt hij bureauchef in de Zeevisserijdienst te Oostende, waar hij gedurende 19 jaar vele opdrachten vervult op nationaal en internationaal vlak. Eind 1986 wordt hij ondervoorzitter van FAO-Committee Trade Fisheries Products, Rome, wordt verder secretaris van verschillende visserijcommissies en financieel supervisor van Ship Owners'Fund. Gedurende de jaren tachtig werkt hij op ministerieel echelon als crisismanager. Tijdens de Kosovo-oorlog werkt

hij een studie uit voor het landbouwherstel na de oorlog in de Balkan en verdere studies voor de heropleving van Oost-Europa. Hij wordt nog belast met een missie naar Oekraïne omtrent de nucleaire weerslag aldaar op de landbouw; zeg maar de grote landbouwproblemen van deze tijd, zonder de dioxinecrisis te vergeten.

Voor zijn vele werk op nationaal en internationaal vlak werd in het jaar 2000 aan Roger Jansoone de Medaille van Erkentelijkheid voor Nationale Defensie toegekend vanwege de Diensten van de Eerste-Minister In vreedstijd is deze toekenning hoogst uitzonderlijk t.a.v. een staatsambtenaar burger/niet-militair. Naast zijn vele publicaties is Jansoone ook de schrijver van het boek "Het Laatste Bolwerk van de Jager". Dit is een beknopte en degelijke geschiedenis van de Vlaamse Visserij met daarin de rode draad van de aanvulling die visserij speelt in de voedselvoorziening.

Alhoewel hij een punt gezet heeft achter een lange en rijk gevulde loopbaan blijft hij echter niet op zijn lauweren zitten. Er is wat meer tijd gekomen voor zijn familie en vrienden en misschien zet hij zich ook achter zijn schilderezel want kunst genieten en zelf kunst beoefenen is hem niet vreemd. Roger Jansoone is ook een trouw steunend lid van onze vereniging en daar zijn we bijzonder fier op en daarnaast ook dankbaar voor zijn steun ook moreel. We wensen hem verder alle succes toe en nog vele jaren van onverdroten bezige bij.

Robert Coelus

Roger Jansoone Middeleeuwse vissershaven. Gouache

TROFEEEN

Het Bestuur van de Vriendenkring Noordzee-Aquarium Oostende heeft beslist om naar jaarlijkse traditie trofeeën en erecertificaten toe te kennen aan schippers en bemanningen van vaartuigen alsook aan particulieren die gedurende het afgelopen jaar 2000 op een merkwaaardige manier zeebiologisch materiaal hebben aangebracht.

Vooreerst dient gezegd dat elke aanbreg of schenking " hoe klein of hoe groot ook " ten zeerste gewaardeerd wordt, want het betekent telkens een verrijking voor het aquariummuseum. We laten dan ook niet na dit te vermelden in ons tijdschrift en we danken van harte de milde en onbaatzuchtige schenkers. Zonder de vrijwillige hulp van onze vissers en ook particulieren zou het Aquarium niet zo'n grote verscheidenheid aan de bezoekers kunnen voorstellen

Tijdens het afgelopen jaar hebben een twaalfstal vaartuigen hetzij visvoer of levende zeedieren en uit zee opgeviste voorwerpen voor het Aquarium meegebracht.

Het zijn:

0.20	0.29	0.33	0.62	0.100	0.101
0.152	0.190	0.191	0.369	0.536	N.706

Aan alle reders, schippers en bemanningen van deze vaartuigen alsook aan de particulieren en zeer hartelijke dank en voor deze milde schenkers een driewerf HIP HIP HOERA

Trofee "De Gouden Vis 2000 " voor 0.152 ARAN
 schipper Lorenzo Desmit
 bemanning: Emmanuel Desmit, Bernaert Raymond

Trofee "De Zilveren Vis 2000" voor 0.191 NATACHA
 schipper: Desmit Franky
 bemanning : Denere Mario, Demey Daniel

Trofee "De Bronzen Vis 2000" voor 0.190 RENILDE
 schipper: Lachat Freddy
 bemanning: Dasseville Sylvain, Mille Mike

De trofeeën en de erecertificaten voor de bekroonde en alle andere vaartuigen die in 2000 onbaatzuchtige schenkingen deden aan het Aquarium zullen uitgereikt worden op zaterdag 17 februari 2001 tijdens het elfde ledenfeest in zaal Groeneveld te Oostende

0.152 Winnaar van de Gouden Vis 2000

0.191 Winnaar Zilveren Vis 2000

0.190 Winnaar van de Bronzen Vis 2000

mouwevreters, gutters, schaat, Engelse soldaat, mallaien, korregaren, gatvisser, intesjchieter, enz...

Het dialectwoordenboek van de Vlaamse zeevisserij

Op 21 oktober 2000 werd in het Cultureel Centrum (Casino) van Koksijde een nieuw woordenboek gepresenteerd met de dialectwoordenschat van het traditionele Vlaamse zeevissersbedrijf, dat eenvoudig De zeevisser heet. De publicatie is een aflevering van het Woordenboek van de Vlaamse Dialecten (WVD), dit is een taalwetenschappelijk project van de Universiteit Gent, dat sedert 1972 de dialectwoordenschat verzamelt van West-, Oost Zeeuws - en Frans - Vlaanderen en in afzonderlijke woordenboeken publiceert.

De verzameling van de zeevisserijterminologie heeft drie jaar geduurd en liep in samenwerking met het Nationaal Visserijmuseum van Oostduinkerke en de gemeente Koksijde. Het voorgestelde woordenboek bevat de dialectische vakterminologie die de Vlaamse zeevissers gebruiken bij het benoemen van handelingen, technieken, levende wezens, voorwerpen, verschijnselen, enz., terwijl ze hun beroep uitoefenen. Het gaat wel om de woordenschat van het traditionele en ambachtelijke vissersbedrijf, dat tot ongeveer WO II werd beoefend. Er werd dus gepoogd om ook zo veel mogelijk dialectische informatie te verzamelen over zaken die al geruime tijd niet meer in de zeevisserij in gebruik zijn, b.v. het zeil - en mastwerk en touw - en blokwerk van de traditionele zeilvissloepen, de visvangst met het stroopnet en de beeg, de "ouderwetse" geoliede visserskleedij, de IJslandvaart, enz.

De dialectwoordenschat werd verzameld aan de hele Vlaamse kust (ook Frans - en Zeeuws - Vlaanderen behoren daartoe), in alle plaatsen die eeuwenlang bevolkt zijn geweest door een eigen, typische vissersgemeenschap en waar het traditionele zeevissersberoep ten minste tot WO I werd beoefend. Uiteindelijk werden in een vijftiental Vlaamse kustplaatsen systematisch enquêtes verricht: Zuidkote, Bray-Duinen, De Panne, Oostduinkerke, Nieuwpoort, Oostende, Blankenberge, Zeebrugge, Heist, Breskens, Terneuzen, Kloosterzande, Paal, Nieuw-Namen en Boekhoute.

Over het gehele gebied werden zo'n zestig zee - en strandvissers en scheepstimmerlui bereid gevonden om mee te werken. De meeste onder hen behoren tot de oudere generatie beroepslui (tussen de 65 en 85 jaar oud), die over een ruime kennis beschikken van de zeevisserij in al haar aspecten. Ook een aantal autoriteiten en bekende figuren in het vakgebied hebben hun medewerking verleend (b.v. Lucien Decreton, Marcel Vermoote, Jef Verbanck, Gilbert Savels, Julien Germonpré, Eddy Serie, ...) In sommige plaatsen, vooral in Frans - en Zeeuws - Vlaanderen, was het erg moeilijk om geschikte medewerkers te vinden; vaak bleken daar maar één of twee traditionele en dialectsprekende zeevissers meer

in leven te zijn. Alle dialectwoorden werden mondeling opgevraagd in gespreks-groepen van twee tot vijf personen, die op die manier vele uren van hun vrije tijd aan de enquête hebben opgeofferd om over hun beroep te praten. De eigen verzameling van dialectwoorden werd ook aangevuld met gegevens uit eerder gepubliceerde werken over de zeevisserij, b.v. het Oostends Woordenboek van R. Desnerck of de Bijdrage tot de studie van de visserstaal te De Panne van F. Rigaux.

Het resultaat is een standaardwerk van bijna 900 bladzijden, dat meer dan 10.000 verschillende dialectwoorden bevat en geïllustreerd is met zo'n 220 woordkaartjes en 250 tekeningen en foto's.

Het woordenboek is thematisch ingedeeld in zeven grote hoofdstukken. De aflevering opent met een hoofdstuk over de zeevisser zelf, waarin aandacht wordt geschonken aan de verschillende bemanningsleden op het vaartuig, aan de kledij en de uitrusting van de visser, en het loon dat hij ontvangt. In het tweede hoofdstuk volgt een overzicht van de verschillende types van Vlaamse vissersvaartuigen waarop de zeevisser zijn beroep in de loop van de laatste 150 jaar heeft uitgeoefend (bv. pannepot, Oostendse sloep, Blankenbergse schuit, hoogaars, kotter, ...) Bij enkele types wordt ook een beschrijving gegeven van de constructie van de scheepsromp, de inrichting van het binnenschip, het mast - en zeilwerk en het touw - en blokwerk. Het derde hoofdstuk is gewijd aan het varen op zee, aan het weer (vooral windkracht en windrichting) en aan de toestand van de zee en de zeebodem. In het vierde hoofdstuk pas komt het belangrijkste aspect van het vissersbedrijf aan bod, nl. een beschrijving van de verschillende vistuigen (b.v. kor, stroopnet, beeg,...) alle handelingen en benodigdheden tijdens het vissen op zee, de vangst en de verwerking en verkoop van de vis in de vismijn. De strandvisserij, die in het vijfde hoofdstuk besproken wordt, staat zowel wat technieken als wat beoefenaars betreft eigenlijk wat los van de visserij op zee, het is bovendien ook geen beroep maar een nevenactiviteit, een bijverdienste. Het zesde hoofdstuk gaat over de authentieke en primitieve openzeevisserij naar IJsland, die aan de Vlaamse kust tot in het begin van de 20e eeuw door de vissers van de Westkust en uit Oostende beoefend werd. In het laatste hoofdstuk worden de zeedieren en -planten besproken

Roxane Vandenberghe

Redacteur Woordenboek van de Vlaamse dialecten

P.S. Het lijvig boek kan aangekocht worden in het Noordzee-Aquarium en kost 1500 fr. (In de winter is het aquarium open in de weekends.)

LA PROMESSE

SOLOZEILER RONNY NOLLET

Op zondag 4 juni 2000 ging in het Engelse Plymouth voor de elfde keer de solo transatlantische zeilrace EUROPE 1 NEW MAN STAR (single handed transatlantic race) van start.

La promesse van Ronny Nollet in volle oefenvaart

Nieuwpoortenaar Ronny Nollet was zoals bij de vorige editie 1996 van de partij. Hij wilde meedingen naar de overwinning in zijn klasse. Hij bouwde daarvoor zelf in 1998 een supersnel hoogtechnologisch jacht van 12 meter lang en deed gedurende twee jaar de nodige ervaring op met zijn boot en bracht er nog veranderingen aan om de snelheid op te drijven.

Deze vierjaarlijkse zeilrace is de beroemdste van alle zeilwedstrijden en vertrekt vanuit Plymouth aan de Engelse zuidkust om te finishen aan de overkant van de oceaan te Newport, Rhode Island vlakbij New York. Het kortste parcours loopt vlak onder de kust van Newfoundland, bekend en berucht omwille van zijn zandbanken, dichte mist en ijsbergen.

Er verschenen 80 schepen aan de start van de wedstrijd. De wedstrijd wordt gevaren in 5 klassen waarin de deelnemers ingedeeld worden volgens de lengte van hun schip. Binnen elke klasse is de winnaar diegene die het eerst over de finishlijn vaart. In de klasse van Ronny Nollet kwamen 15 deelnemers aan de start. Op 25 juni 2000 te 19h31 kwam Ronny Nollet als eerste van zijn klasse met zijn Promesse over de finishlijn te Newport.

Zijn naaste concurrent de Rus Victor Yazykov had dan nog 200 mijl te varen. Onze solozeiler heeft er 21 dagen en 6 uur overgedaan om Newport te bereiken. Een unieke prestatie voor Nieuwpoortenaar Ronny Nollet.

Van harte gefeliciteerd met deze Vlaamse overwinning in de internationale zeilwedstrijd.

Ronny Nollet aan boord van zijn La Promesse te Newport - U.S.A.

'ZETELBOETIEKJE' STOPT

en zoekt stock-overnemer

onze specialiteit:

STIJLZETELS:STOFFEERDER

DORPSTRAAT 109 (bijhuis)

MARIAKERKE:OOSTENDE

Open: weekends of tel.: 052/30 94 84 - 052/31.60.40

De Oostendse Spuikom : historiek, onderzoek en perspectieven

Waait er een nieuwe wind over de Oostendse Spuikom?

Als het van het Vlaams Instituut voor de Zee- (VLIZ), de initiatiefnemers van de studiedag 'De Oostendse Spuikom: historiek, onderzoek en perspectieven' (8 december, Duin en Zee - Oostende) afhangt, graag.

Meer dan honderd jaar terug, op 10 oktober 1894, sloot de Stad Oostende een conventie af met de Belgische staat voor de bouw van de stadshaven. De plannen omvatten onder meer het uitgraven van de Spuikom, die als doel had de voorhaven en havengeul te ontdoen van overtollig zand en slib. Pas na de Eerste Wereldoorlog zou immers machinaal baggeren van de haven in voege komen. Proeven in 1912 toonden echter aan dat de Spuikom niet kon worden gebruikt om de haven uit te schuren en de grootste landelijke brakwaterplas (86 ha) bleef er sindsdien nagenoeg onaangeroerd bij liggen.

De firma Halewyck & C' startten in 1934 proeven op de Spuikom om de kweek van de ooit wereldvermaarde Oostendse oesters, de 'Ostendaises', nieuw leven in te blazen. Veelbelovende proefnemingen werden grotendeels tenietgedaan door de oorlogsactiviteiten. Pas in 1956 werd toestemming verkregen om de door de Duitsers aangelegde afsluitdijk (ten behoeve van de functie als watervliegtuigbasis) te verwijderen en kon de integrale kweek van de platte oester hier ten volle tot bloei komen. Een tekort aan ervaring en de bedenkelijke bodemgesteldheid in de Spuikom maakten bijkomend wetenschappelijk onderzoek noodzakelijk.

Op die manier werd de Spuikom ook een kweekvijver voor Vlaamse mariene wetenschappers en vooral onder impuls van het Zeewetenschappelijk Instituut (ZWI: 1927-1967) met Dr. E. Leloup en zijn medewerkers, en later het Instituut voor Zeewetenschappelijk Onderzoek (IZWO: 1970-1999) werd aan de aquacultuur de nodige onderbouwing gegeven.

Door een toenemende waterverontreiniging was men in 1974 genoodzaakt te stoppen met de oesterkweek en ook het wetenschappelijk onderzoek zocht betere oorden op. Pas eind de jaren '80 zou de waterkwaliteit weer stilaan verbeteren en in 1987 verkreeg de Spuikom als enige plas in Vlaanderen de wettelijke bescherming als 'schelpdierwater'. Vanaf 1996 ging, met de steun van de Vlaamse overheid en de Europese regering, een 5b-project van start om de perspectieven van schelpdierkweek in de Spuikom te onderzoeken. Experimenten tonen aan dat zowel de Japanse als de platte oester hier een uitstekende groei vertonen en de oesters geschikt zijn voor consumptie.

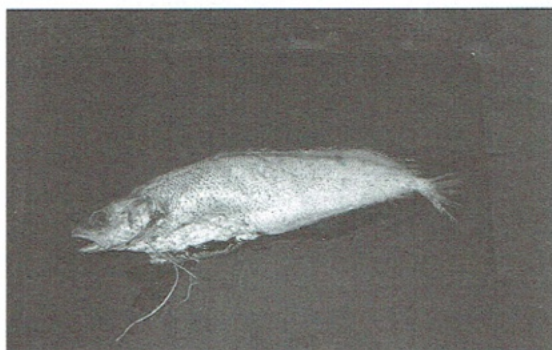
Een verdere toekomst voor de oesterkweek in de Spuikom kan echter maar gegarandeerd worden als dit verder wordt ingepast in een globaal beleidsplan. En dat zal nodig zijn. Immers, ook de watersportsector maakt reeds geruime tijd intensief gebruik van dit winderige en door zijn ondiepte zeer geschikt oefen- en opleidingswater. De Spuikom wordt eveneens druk bevestigd zowel vanop het water als van op de wal. Het gebied vervult een belangrijke passieve recreatieve functie voor heel wat omwonenden en natuurliefhebbers en is door zijn specifieke brakwaterfauna en 'vogelrijkdom' uniek in Vlaanderen.

Op 28 september jl. is een algemene offerteaanvraag uitgeschreven om de mogelijkheden voor energieproductie uit waterkracht te onderzoeken en geruchten over de plaatsing van windmolens zijn niet uit de lucht.

Kortom, de druk op de Spuikom wordt wel bijzonder groot en de roep naar een alomvattende, multifunctionele benadering en gebiedsvisie is zeer acuut. Daarom stelt de beheerder, de afdeling Waterwegen Kust van AWZ voor een beheerscommissie op te richten waarvoor het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) wordt uitgenodigd de coördinatie op zich te willen nemen. Het VLIZ, dat recent werd opgericht om het zeewetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen te helpen coördineren en te ondersteunen, en de natuurlijke opvolger is van het IZWO - de voormalige voortrekker van het onderzoek o.a. op de Spuikom - kan hiermee de cirkel sluiten.

Persmededeling

DE GAFFELKABELJAUW

Sedert er geen meer van onze vissersvaartuigen de IJslandse wateren aandoen is deze soort kabeljauw ook niet meer te zien in de vismijnen. Het is altijd bij ons eerder een niet gewone vissoort geweest en nu nog meer gezien het beestje helemaal niet voorkomt in de zuidelijke en centrale Noordzee. GAFFELKABELJAUW PHYCIS BLENNOIDES Engels: FORKBEARD Frans : MOSTELLE Duits: GABELDORSCH

Het is een magere vissoort die bij ons sporadisch voorkomt als bijvangst van diepere wateren rond Ierland, de Noorse Zone en de Golf van Biskaje. In de Middellandse Zee wordt deze vis wel meer aangevoerd. De Fransen noteren zo'n 400 ton per jaar. Hier bij ons is er geen commerciële belangstelling ook niet voor invoer.

KENMERKEN: Een draad aan de kin zoals bij een gewone kabeljauw. De derde straal van de eerste rugvin is verlengd tot de hoogte van de tweede rugvin. De tweede rugvin is lang tot tegen de staart en gelijk van hoogte. De buikvinnen zijn als twee lange draden die reiken tot aan de aarsopening. Vandaar waarschijnlijk de naam gaffel of ook in het Duits Fork.

De Gaffelkabeljauw leeft op diepten van 150 tot 300 meter op een zandige of modderige bodem. Over de levenswijze van het dier is eigenlijk nog niet veel geweten. Exemplaren van 1,10 meter werden al gevangen maar gewoonlijk zijn ze niet groter van 20 tot 70 cm. Uit maagonderzoek bleek dat de jonge dieren tot 15 cm zich uitsluitend voeden met kleine kreeftachtigen, terwijl de meer volwassenen ook andere vissoorten verorberen. Kabeljauwsoorten hebben meestal drie afzonderlijke rugvinnen terwijl lengsoorten maar twee rugvinnen hebben. Vandaar dat sommige auteurs de benaming gebruiken van kleine leng voor de gaffelkabeljauw. Waarom Hollanders de gaffelkabeljauw ook de naam van sluismeester toebedelen is me een raadsel.

VAN ZEEVAARTPOLITIE NAAR SCHEEPSVAARTPOLITIE

Men spreekt van zeevaartpolitie wanneer men de beschikkingen bedoelt waarbij de overheid haar soeverein gezag uitoefent op een bijzonder gedeelte van haar grondgebied namelijk de territoriale zeevaten. De uitvoering van de zeevaartpolitie "was" toevertrouwd aan de waterschout bijgestaan door personeel zeg maar de zeevaartpolitie mannen. Waterschout is een samentrekking van de woorden "water" en "schout". De SCHOUT was in de Middeleeuwen de vertegenwoordiger van het centraal gezag in de gemeenten. Hij was belast met de opsporing en de vervolging van de strafbare feiten, met de handhaving van de openbare orde, fungeerde als voorzitter van het schepengerecht en zorgde voor de uitvoering van de vonnissen.

Zoals trouwens elke rechtsinstelling is ook de zeevaartpolitie historisch gegroeid. Ze heeft door de eeuwen heen de evolutie van het zeerecht ondergaan: Haar inrichting, haar bevoegdheid, haar organisatie en haar werking zijn steeds een weerspiegeling geweest van de staatsvorm van het ogenblik.

De inrichting van een politie bijzonder belast met de bewaking van havens en met toezicht op de bemanning van de aldaar gemeerde schepen dagteekent van Keizer Karel V. Die politie had meer een militair dan een burgerlijk karakter en zal dit trouwens behouden in onze gewesten tot na de Franse overheersing.

Na de hereniging van België met Nederland werd een zeevaartpolitie opgericht bij een besluit van 2 februari 1816 van koning Willem I der Nederlanden. De Nederlandse regeling, die ook bevoegdheden inhield die thans door de havenkapiteins worden uitgeoefend, hield stand tot 1842. Het nieuwe België wilde na de onafhankelijkheid van 1830 een eigen koers varen.

De wet van 27 september 1842 hield quasi ongewijzigd stand tot 1999. Op 6 december 1996 beslist de Ministerraad in het Sint-Niklaas-akkoord dat de luchtvaartpolitie, de spoorwegpolitie en de zeevaart politie worden overgeheveld naar de rijkswacht.

De waterschouten en de zeevaartpolitie ressorteren op dat ogenblik onder het Ministerie van Verkeer, Bestuur van Maritieme zaken en Scheepvaart terwijl de Rijkswacht sinds een hervorming, het zogenaamd demilitariseren, onder de bevoegdheid van de Minister van Binnenlandse Zaken valt. Het overleg dat leidt tot een akkoord over de politiehervorming is beter bekend als het Octopusakkoord.

Dit akkoord voorziet de oprichting op twee niveaus, namelijk het federaal en het lokaal niveau. De zes bestaande politiediensten moeten samensmelten en zullen de nieuwe politie vormen. De zes politiediensten zijn: de gemeente-politie, de gerechtelijke politie, de luchtvaartpolitie, de rijkswacht, de spoorwegpolitie en de zeevaartpolitie.

De globale hervorming van deze zes diensten tegelijk is onuitvoerbaar en gebeurt daarom in twee fasen. De zeevaartpolitie integreert op 1 april 1999 in de Rijkswacht die de Federale Politie zal worden. De transfer van bevoegdheden moet gepaard gaan met een evenredige overheveling van mensen en middelen. Op 1 april 1999 hevelen 157 personeelsleden, inclusief 5 waterschouten over naar de Rijkswacht of thans de Federale Politie genoemd die belast wordt met de politie te water. Deze politie te water draagt nu de naam van SCHEEPVAARTPOLITIE.

De nieuwe scheepvaartpolitie heeft een Federale Directie die gevestigd is te Brussel. Landelijk zijn er vier brigades actief, die gevestigd zijn respectievelijk te Antwerpen, te Gent te Oostende en te Zeebrugge. De Nieuwpoortse haven valt onder Oostende terwijl Blankenberge vanuit Zeebrugge wordt gerund. Het takenpakket van de Scheepvaartpolitie bestaat uit een hele reeks activiteiten waarvan tot vandaag de grenscontrole de belangrijkste is. De missie van de scheepvaartpolitie is dus kort gezegd het verzekeren van een watergebonden politiezorg.

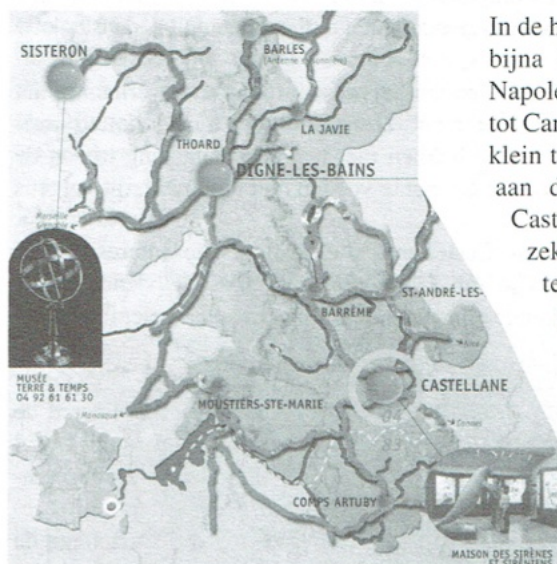
De wet voorziet ook dat de scheepvaartpolitie activiteiten zal ontwikkelen op de andere vaarwegen in het binnenland. Deze opdracht moet in de toekomst echter nog worden uitgebouwd. Om de identiteit van de nieuwe scheepvaartpolitie nog beter te laten uitkomen werd gedacht aan een logo. Dit logo werd ontworpen door een zekere Guy Claes die hetvolgende verklaart over zijn ontwerp: "Ik wilde vooral dat de mensen in het logo de scheepvaart zouden erkennen. Vandaar de blauwe golven in de vorm van een zeil. En die golven worden benadrukt door een felrode bol. Die bol staat voor "kracht", hij geeft de zeilen extra kracht om vooruit te gaan."

De eerste actie onder de nieuwe vlag van de scheepvaartpolitie gebeurde op 7 mei 1999. Het was een gecoördineerde actie tegen illegaal transport van afval langs de Schelde-Rijnverbinding.

De vervuiling van de zee-en binnenwateren is een grote zorg. In dit domein moet dus zeker een toezicht en een eventueel optreden worden georganiseerd. Mensensmokkel, illegale invoer van drugs en wapens, de strijd tegen georganiseerde criminele activiteiten te water, controle op het Schengenverdrag, olierampen op zee, aanvaringen enz. het behoort allemaal tot de activiteiten van de scheepvaartpolitie.

Samenvatting van een persmededeling door Leon Leenders,
directeur scheepvaartpolitie

VAN MAAGDEN MET VISSENSTAARTEN

In de hoge alpen van de Provence bijna halweg langs de Route Napoleon die loopt van Grenoble tot Cannes ligt Castellane, een lief klein toeristisch stadje in een dal aan de rivier Verdon. Wie te Castellane komt verwacht er zeker niet daar een museum te kunnen bezoeken die gewijd is aan zeemeerminnen.

Natuurlijk was ik zeer benieuwd om dit museum binnen te stappen want misschien was er daar wel een zeemeermin in een aquarium te bewonderen die me zou bekoren met haar lang goudgeel haar en zoet gezang. Mijn op hol geslagen fantasie werd al gauw tot de realiteit gebracht toen ik in plaats van een zeemeermin te ontmoeten plots stond voor een nagemaakt lichaamsmodel van een lamantijn of zeezo.

Wat zeezoen te maken hebben met meerminnen wist ik niet en het museum van Castellane zou me misschien het verband laten snappen. Taalkundig zeggen de Fransen voor een zeemeermin "sirène" en voor een zeezo "sirénien". Daar zit er misschien al een zeker verband in.

Ik wist wel dat de Grieken in hun mythologie tritons hadden, dat waren mannelijke figuren met een vissenstaart. Het wapenschild van Oostende heeft zo'n tritonfiguur of zeezoeman. Maar meestal worden sirenen voorgesteld als mooie verleidelijke jonge maagden waarvan het onderlijf gevormd wordt door een geschubde vissenstaart. Ik wist verder ook iets van dat zeezoerminnetje te Kopenhagen en jaren terug was ik ook eens te Sankt-Goarshausen aan de Rijn waar een honderdmeter hoge rots "De Lorelei" noemt en waar volgens de legende een zeer mooie sirene door haar gezang de Rijnschippers weet te verleiden zodanig dat hun boten in de tumultueuze Rijnbocht van de Lorelei vergaan. Maar ik wist niet dat Kristoffel Columbus op 8 januari 1493 in zijn logboek schreef dat hij drie sirenen gezien had in de monding van de gouden rivier van de Antillen en dat ze eigenlijk niet zo mooi waren en helemaal geen men-

selijk gezicht hadden. Wat Columbus gezien had waren de Caribische lamantijnen die daar leven in de mondingen van de rivieren en zich te goed doen aan de vele waterplanten, want lamantijnen zijn echte planteneters; vandaar ook de naam van zeekoeien.

Dat verhaaltje vernam ik te Castellane in het museum maar ook vernam ik dat eertijds de lamantijnen aanzien werden als zeemeerminnen temeer dat vrouwelijke exemplaren ook twee borsten hebben met tepels en hun jong tussen de voorpoten aan de borst houden om het te voeden met hun melk, dit volgens de Franse schrijver Cuvier.

Priester A. de Lapparent van Castellane, die geologische interesse had, ontdekte in 1938 boven de ravijn van Tabori een aantal fossiele beenderen die na onderzoek afkomstig bleken te zijn van lamantijnen die daar geleefd hadden 40 miljoen jaar geleden.

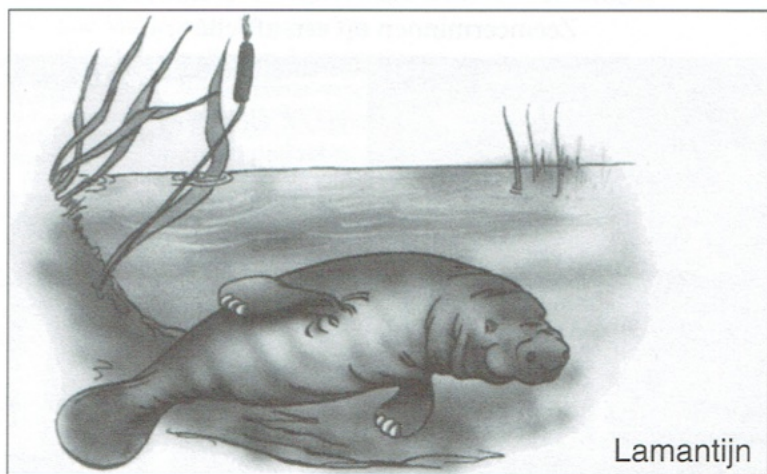
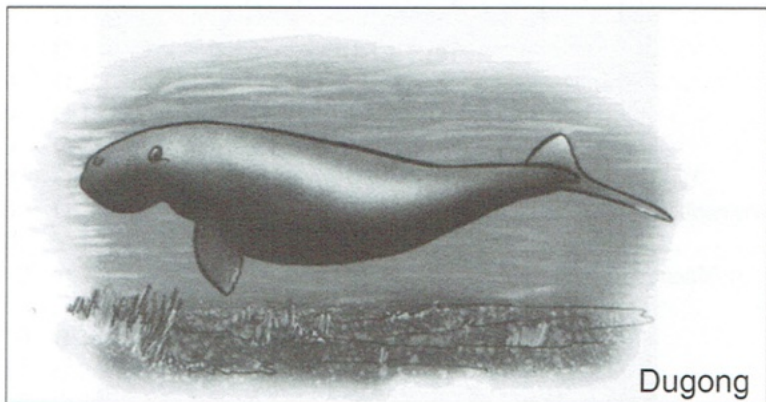
Zeemeermin uit het boek van Jacob Van Maerlant, Der Naturen Bloeme XIII e eeuw.

Veel later nl. in 1994 werd de hulp ingeroepen van Daryl P. Domning, de wereldberoemde kenner van lamantijnfossielen. Het was bij Castellane de grootste ontdekking van volledige fossiele skeletten van een uitgestorven lamantijnsoort. De site nabij Castellane werd beschermd en behoort nu tot het geologisch natuurreservaat van de Haute Provence en is sedert 1998 toegankelijk voor bezoekers.

Het zal duren tot de 18 de eeuw eer de wetenschappers kunnen het onderscheid maken tussen een zeemeermin en een lamantijn. In zijn SYSTEMA NATURAE klasseert de Zweedse natuurkundige Linnaeus (1707-1778) de lamantijnen bij de vissen en later in de laatste editie bij de zeezoogdieren. Het zal eveneens duren tot in de 19 de eeuw dat de zeekoeien hun definitieve plaats krijgen in de dierensystematiek. Het is Charles Illiger die voortgaande op de legenden van de sirenen de lamantijnen en de dugongs plaatst in de orde van de SIRENIA of plantenetende zeezoogdieren.

Aldus was "La Maison des Sirènes et des Siréniens" voor mij een revelatie. Het Castellaans Museum verhaalt de historiek van de zeemeermin door de eeuwen heen als mythologisch symbool met daarbij de beschrijving en levenswijze van de soorten Serenia of plantenetende zeezoogdieren in de wereld en daarnaast de geschiedenis van de fossiele vondsten van lamantijnen in de streek van Castellane. Ook kan je er grote ammonieten en andere fossiele schelpdieren bewonderen.

Robert Coelus

Een dugong heeft een gevorkte staart.
Een lamantijn heeft een ronde staart.

Zeemeerminnen op een affiche

De zeemeermin van de vismijn te Oostende.

Aanvoer zeebiologisch materiaal tot en met 6 december 2000.

16/9	O.152	visvoer.
19/9	O.152	1 zeedonderpad.
20/9	O.536	1 hondshaai en 1 zeester.
20/9	O.152	1 zeebaars, 1 puitaal, 1 vijfdradige meun en 1 zandspiering.
21/9	O.152	1 tarbot.
21/9	O.536	8 heremietkreeften en 2 gevlekte gladde haaien.
22/9	O.152	4 kleine pietermannetjes en 2 pitvissen.
22/9	O.536	1 gevlekte gladde haai.
23/9	O.152	1 tong, 1 pijlstaartrog en 2 harnasmannetjes.
28/9	O.190	Kortsnuitzeepaardje (dood aangevoerd).
28/9	O.152	visvoer.
29/9	O.191	1 Blauwe zwemkrab (ongeveer 7 cm) en 1 slakdolf.
29/9	O.29	2 tongen, 2 pitvissen, 1 grote zeenaald en 1 dode adderzeenaald.
5/10	Vanderwal Franky	1 Blauwe zwemkrab (ongeveer 12 cm).
12/10	O.29	1 goudbrasem (18 cm), 8 pitvissen, 3 grote zeenaalden, 2 dikkopjes en visvoer.
18/10	O.101	visvoer.
18/10	O.20	visvoer.
18/10	O.20	1 geep, 1 rivierprik, 1 rode poon en 2 zeebaarzen.
18/10	N.706	2 zeekeefften en 1 hondshaai.
24/10	Luc Vandepitte	18 wasrozen.
8/11	O.152	1 paling en 1 zeebaars.
9/11	O.190	1 wijde mantelschelp, 4 wulken, 7 kolonies dodemansduim en gewone zeeappels.
9/11	O.191	1 grote spinkrab.
11/11	O.190	2 zeedahlia's, 3 wijde mantelschelpen, 7 Noorse hartschelpen en 1 grote mantelschelp, 1 kolonie zeespriet, 1 zeeanjelier en 1 wilde oester of paardevoet.
11/11	O.152	1 lege en dode eetbare zeeappel, 1 lege en dode Noordkromp en 1 stukje hars.
12/11	Luc Vandepitte	2 gewone slijmvissen, 1 gehoornde slijmvis en 4 zeebaarzen.
14/11	O.190	5 zeedahlia's, 3 purperen zeeklitten, 8 kolonies dodemansduim, 3 gewone zeesterren, 4 wijde mantelschelpen, 6 kolonies zeespriet, 2 hooiwagenkrabben en 1 fluwelen zwemkrab.
14/11	O.191	1 snotolf, 5 kolonies zeespriet, 5 zeedahlia's, 4 hondshaaien, 3 grote spinkrabben, 2 Noordzeekrabben, 6 kolonies dodemansduim, 3 wijde mantelschelpen en 6 Noorse hartschelpen.
14/11	O.536	10 hondshaaien, 2 stekelroggen en 2 gevlekte gladde haaien.

- O.152 bak met veel zeeanjelieren en kolonies dodemansduim..
- 15/11 O.190 10 zeedahlia's, 3 purperen zeeklitten, 4 kolonies dodemansduim, 4 zeeanjelieren, 1 grote spinkrab, 2 Noordzeekrabben, 8 wijde mantelschelpen, 1 rode poon en 2 ronde krabben.
- 15/11 O.191 2 ronde krabben, 4 kolonies dodemansduim, 1 zeekat, 30 zeedahlia's, 8 zeeanjelieren, 1 hondshaai, 3 Noordzeekrabben, 1 grote spinkrab, 1 zonnester, 2 gewone zeesterren, 12 wijde mantelschelpen en 3 purperen zeeklitten.
- 16/11 O.101 1 grote spinkrab.
- 17/11 O.152 1 tros mossels, 2 kolonies zeevinger, 1 kolonie bladachtig hoornwier en 2 proppen eikapsels van de wulk.
- 23/11 O.29 3 hondshaaien, 5 tongen, 1 rode poon, 1 stekelrog en 2 zeedonderpaden.
- 24/11 O.190 20 kolonies dodemansduim, 5 heremietkreeften, 5 zeeappels en 30 zeedahlia's.
- 25/11 O.152 3 zeedonderpaden, 1 vijfdradige meun, 5 steurgarnalen en 5 Japanse oesters.
- 27/11 O.152 1 paling, 1 zeedonderpad en 5 steurgarnalen.
- 29/11 O.20 visvoer.
- 30/11 O.152 10 pitvissen en 1 rode poon.
- 30/11 O.191 1 kortsnuitzeepaardje, 1 kolonie zeespriet, 4 heremietkreeften, 2 gewone zeesterren en 1 zonnester.
- 1/12 O.190 1 kolonie zeespriet, 3 zonnesterren, 10 wijde mantelschelpen en 1 grote mantelschelp.
- 3/12 O.190 3 wulken, 2 zeedahlia's, 1 koning van de poon, 1 Engelse poon, 1 geep, 1 stekelrog, 1 kolonie zeevinger en 20 schelpen.

**WE DANKEN HIERBIJ VAN HARTE EN
OPRECHT ALLE REDERS, SCHIPPERS,
BEMANNINGEN EN PARTICULIEREN VOOR
HUN ONBAATZUCHTIGE INZET VOOR HET
NOORDZEE-AQUARIUM.**

AQUA® XPO

aquarium - terrarium - vijver

7-8-9-10
juni 2001

GRENSLANDHALLEN - HASSELT (B)
www.aqua-xpo.org

ONS GAZETJE

1. Op 5 nov. overleed reder Andre Vantorre (1932) van de Z.39.
Hij was steunend lid van onze vereniging en zijn vaartuig de Z.39 bracht ook af en toe levende zeedieren mee voor het Aquarium.
Zijn levensfilosofie was: " Geniet van het leven,het duurt maar even".
Gans de Vlaamse visserijgemeenschap was aanwezig op zijn begraafing in de St.Antoniuskerk te Heist. Aan zijn familie en vrienden onze oprechte deelneming in hun rouw bij het plotse heengaan van Andre.
2. Mevrouw Smessaert J. schonk het Noordzeeaquarium een zelfgemaakt model van de Oostendse vuurtoren "Lange Nelle". Eveneens schonk ze een tweede model voor het museum van de 0.129 Amadine. Van harte dank voor dit mooi geschenk.
3. Volgens onze statuten werd op 14 nov. tijdens de vergadering van het Dagelijks Bureau overgegaan tot het uitloten van drie uittreedende leden van de Raad van Bestuur. Het zijn: Robert Coelus,Vanwalleghem Rene en Verstraete Dirk. Deze bestuursleden kunnen zich herkiesbaar stellen.
4. Met 75 vrienden reisden we op 7 nov. naar de Champagnestreek. Het werd een succesvolle reis vol ambiance en er werd heel wat van het schuimend vocht meegebracht van het huis Veuve Godart et fils.
- 5.De groepsreis op 7 oktober naar Keulen was ook met een volle dubbeldekkerbus. Het was schitterend weer en er was enorm veel volk in de Keulse winkelstraten. De Dom werd bezocht,sommigen deden een boottochtje op de Rijn, anderen bezochten het Romeins museum of reden met het boemel-treintje ; elk naar eigen voorkeur. Spijtig genoeg wisten dieven aan de haal te gaan met de brieven tas van twee van onze dames. Het is altijd opletten geblazen, vooral in een grootstad.
6. Onze Vriendenkring organiseert een wedstrijd voor amateurkunstenaars met als thema "De Schelp in de Kunst". Zie daarvoor het reglement in dit tijdschrift.
7. We plannen een groepsreis naar Hasselt op zaterdag 9 juni 2001.
We bezoeken de internationale Aqua-expo in de grenslandhallen.
Verdere informatie over die reis in ons volgend tijdschrift van april 2001.
8. Van 12 tot 14 jan 2001 is onze Vriendenkring deelnemer aan AGRIFLORA met een stand in de expohallen te Gent

EN BESTE VRIENDEN VERGEET NIET UW LIDGELD (250 fr) voor het jaar 2001 te betalen. Hartelijke dank voor uw trouw lidmaatschap.